

אל תיפול

הכל השתנה. מאז שנות הששים, של המאה העשרים למנין הנוצרים. תמורות רבות חלו בעולמינו. תהפוכות מדיניות ופוליטיות. מהפכות מדעיות וטכנולוגיות. קצב החיים השתנה. ואף הנסיונות בהם עומד בן תקופתנו, שונים הם, מאד, מהנסיונות בהן עמד בן התקופה שלפני כארבעים שנה. ואם כיום מתאפנת תקופתנו בנפוצן של האלילים, ובמותם של אידיאות נכריות וזרות, ובשיבה אל המקורות, הרי אז רבים נמשכו אחר רוחות זרות, אחר שכרון כח - תקומת המדינה הציונית, ונס נצחון צבאה.

ברם, דבר אחד לא נשתנה. נפש האדם. נשמתו - אשר חוצבה מתחת כסא הכבוד, ואשר צריכה לחזור למקור מחצבתה, בכחה היא - לא השתנתה. ואף תפקידיה, מצוותיה, תכונותיה, וסדר עבודתה ועמידתה נגד המעכב והמונע, לא השתנו. ולא ישתנו.

וזה אולי תפקידו העיקרי של מעשה זה, אשר אנו עומדים לספרו. ללמדנו על סגולותיה של קבלה קטנה, של מנהג טוב אחד ושל שמירה על מסורת. ואפשר שתכונתו של הסיפור, לאלפנו על חכמתו של גדול בישראל - הרב מטשעבין. ושמה רק לספר לנו ממאורעותיה של אותה תקופה קשה, ונסיונותיה, ועל הצלתה של נפש אחת, ונפשות רבות מישראל! ?
על כל פנים - הכותב, יכתוב את סיפור המעשה אשר שמע מפי מקורות מהימנים, איש מפי איש, עד בעל המעשה עצמו. והקורא...

* * * *

וזה תורף המעשה.

גם הוא נמשך אחר מקסם הנצחון. הוא ידע גם שטרם יעברו שנתיים, והוא יתגייס לצה"ל. אך אחרים לא ידעו. אביו ואמו, רבותיו וחבריו, לא יכולים היו לשער את המהפך שהתחולל בצפונות לבבו. רק זאת ראו, כולם. את מעשיו והתנהגותו. את סגנון לבושו שהחליף, את זלזולו בכל קדוש ויקר, ואת אדישותו וקרירותו לתורה ומצוותיה. והבינו את אשר יהא באחריתו. אך אין לאל ידם לעשות - מאומה.

ובהגיעו לגיל גיוס, שלח לקרא לו הרב מטשעבין. וכה שח אליו :
בקשה פעוטה לי אליך, טובה אישית, וקלה עד מאד לביצוע. הן בן יחיד אתה להורידך, ואביך פליט אחרון מכל קהילתו שבהונגריה. ורגש נשגב הוא אצלי, רגש הערכה לעירתו. הן שם לא היו נופלים על פניהם אף בבקרו של יום הששי. יודע אני מגמת פניך, אך אנא, אף בהיותך שם, בצבא, היה בן גאה לעירתך, 'אל תיטוש תורת אמך', והמשך להחזיק במנהג זה. דבר קטון הוא.
מבטיח אני רבי.
בתקיעת כף?
הן.

* * * *

בוקר יום ששי. בבסיס צה"י אי שם בדרום הארץ.

"הבטחתי, בתקיעת כף. אשמור על מילתי. לא אפול על פני היום".

- 'מה ערך יש לה לאי אמירת תחנון בשחרית יום הששי, אם אין מתפללים וממילא אין אומרים תחנון?!

"אתפלל איפוא שחרית ולא אומר תחנון".

- 'כיצד אפשר לנהוג שלא לומר תחנון ביום ששי אם גם במשך השבוע אין אומרים?

"אתפלל אף במשך ימי השבוע".

- 'הלא תפילה בלא טלית-ותפילין, כמוה כמעיד עדות שקר בעצמו!

"אניח תפילין ואתעטף בטלית, בתפילתי".

- 'הלא מדיני נפילת אפים, שאין נופלים על פניהם אלא במקום שיש בו ספר-תורה!

"אשיג ספר-תורה".

- 'יש ספר תורה בבסיס, ולא יקראו בו בשני ובחמישי, ובשבתות?

"יקראו בו".

- 'אין קוראים בתורה אלא בעשרה, במנין יהודים?

"אאסוף מנין".

'ומה יאמרו בראותם בחור המקפיד על תפילה בציבור, ומחלל שבתות בפרהסיא, ומתגעל במאכלות

אסורות?

"אשמור שבת, ואזהר מגיעולי טריפה".

* * * *

ולאחר שלש שנות שירות סדיר, חזר לישיבה בירושלים. הוא, ועמו ארבעה מחבריו, שהתפעלו ממסירות נפשו, לקיום התורה ומצוותיה.

כיום הוא מרביץ תורה לעדרים, באחת הישיבות הגדולות, בירושלים עיר הקודש.

שאלות

1. העריכי מהי התקופה בה נכתב הסיפור? ועל איזו תקופה הוא מספר?

---

2. מה הי מצבו הרוחני של הבחור, טרם גיוסו, בתקופת שירותו, ולאחריה?

---

3. מה היתה הכונה מאחורי בקשתו של הרב מטשעבין, מהבחור?

---

4. מהי נפילת אפיים? ומה המיוחד ביום ששי?

---

5. 'הלא תפילה בלא טלית-ותפילין, כמוה כמעיד עדות שקר בעצמו!' - מדוע?

---

6. בארי את הכותרת!

---

7. בארי את המושגים הבאים:

- תורף
- לאל ידם
- תקיעת כף
- פרהסיא
- גיעולי טריפה
- מרביץ תורה לעדרים

8. כתבי לפחות שלושה מנהגים או הלכות שלמדת מהסיפור!

תשובות

1. העריכי מהי התקופה בה נכתב הסיפור? ועל איזו תקופה הוא מספר?
הסיפור מספר על התקופה שלאחר מלחמת ששת הימים, שהיא הוא מספר על ההיסתפות אחר כוחו של זה"ל, בעיקרות "הניצחון". והוא נכתב בתקופתנו ארבעים שנה לאחר אותה מלחמה.
  2. מה הי מצבו הרוחני של הבחור, טרם גיוסו, בתקופת שירותו, ולאחריה?
טרם גיוסו בחור ישיבה ממשפחה שארית מצוות, שהתו להצטרף וללמוד במצוות. בתקופת שירותו התו להתחזק בעיקרות "הקבלה" של הרב מטשעבין. לאחר השחרור חזר לישיבה.
  3. מה היתה הכונה מאחורי בקשתו של הרב מטשעבין, מהבחור?
הרב חזה את השינוי שחולו בחור, כיון שיצר מהו כוחו של קבלה, וזו קטנה ביותר.
-
4. מהי נפילת אפיים? ומה המיוחד ביום ששי?
תחנון. תפילה הנאמרת בכל יום לאחר תפילת שחרית ומנחה, המתחילה במזמור ו' שבתהילים, ונאמרת בנפילה על פניו. אין אומרים תחנון בעצרות ובימים טובים, ובמנחה שלפניהם.
  5. 'הלא תפילה בלא טלית-ותפילין, כמוה כמעיד עדות שקר בעצמו!' - מדוע?
תפילה קריאת שמע. הקורא ק"ש בלא תפילין הינו מעיד עדות שקר בעצמו, שהלא קורא את הניוויו על התפילין ('לקשרתם לאות על ירך והיו אטופות בין עיניך'). ואינו מקיים.
  6. בארי את הכותרת!
זו משמעות. א. מספרת על גשמו של הרב שלא יפול על פניו. ב. המכוון מהגשמה שלא יפול מזרगतו החתנית.
  7. בארי את המושגים הבאים:
תורף - עיקר
לא ל ידם - זכותם
תקיעת כף - גזועה
בפרהסיא - בגלוי, בצבור, [בפני עשרה].
גיעולי טריפה - מאכלות אסורות.
מרבין תורה לעדרים - מאמצ תורה אתלמידים.
  8. כתבי לפחות שלושה מנהגים או הלכות שלמדת מהסיפור!